Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 23.04.24

Om leksikonet: https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/om_leksikonet.pdf

Intervju

(_sjanger) "Formally, the interview is the report of a dialogue embedded in the narrative of an encounter." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 29) Et intervju kan variere fra en teknikk for å innhente spesifikk faktainformasjon til en filosofisk samtale.

"The term *interview* in the journalistic sense was first used in 1869 […] and the first interviews appeared three decades earlier in the *New York Herald*, founded by James Gordon Bennett. They were associated with sensationalist crime reporting and regarded as trivial and invasive of privacy […] The earliest interview, with a brothel madame about a murdered prostitute, appeared there in 1836" (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 6).

"Pressehistoriens første intervju ble gjennomført at den kvinnelige journalisten Ann Royall i 1825. Hun forfulgte daværende president John Quincy Adams fra Det hvite hus til Potomac-elva, der han hver morgen pleide å ta sitt morgenbad. Da Adams dukket opp av vannet, satt Ann Royall på klærne hans. Hun gjorde det klart at hun ikke ville rikke seg før han hadde besvart hennes spørsmål." (*Dagbladet* 1. oktober 2009 s. 52)

"The interview is a dyadic form of communication between two distinct parties, at least one of whom has a predetermined and serious purpose. It is interactional in that both parties speak and listen from time to time and may share the role of interviewer and interviewee. It is relational because both parties are connected interpersonally and have varying degrees of interest in taking part and influencing the outcome of the interview. It typically involves questions designed to elicit information; verify accuracy and understanding; heighten self-disclosure; and influence feelings, thoughts and attitudes." (Charles T. Stewart sitert fra Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 5)

"Interviewet indgår som virkemiddel i mange teksttyper, men forekommer ofte som en selvstændig artikeltype. Man kan skelne mellem følgende slags interview-artikler:

- Faktainterview, hvor det gælder for journalisten om at viderebringe fakta (nøgterne kendsgerninger) om en sag ved at interviewe relevante kilder. Faktainterviewet bør nøgternt besvare spørgsmål som: hvem gjorde hvad, hvor, hvornår, hvordan og hvorfor.

- Meningsinterview, der bruges i sager, der handler om politik. I denne form for interview er formålet at videreformidle den interviewedes holdning til bestemte (politiske) spørgsmål.

- Stemningsinterview, hvor artiklens fokus ikke er at formidle informationer om en bestemt sag, men at formidle en særlig stemningsoplevelse i forbindelse med en eller anden sag. Fx kan et stemningsinterview anvendes med det formål at give modtageren en oplevelse af en intens og løssluppen stemning ved Roskildefestivalen, hvor forskellige parter (deltagere i festivalen) bliver interviewet om, hvordan de oplever det at være på festivalen lige nu. Stemningsinterviewet anvendes oftere i de elektroniske medier end i den skrevne presse.

- Underholdningsinterview er også mere anvendt i tv og radio end i fx avisen. Som begrebet hentyder til, er det en interviewform, der har det formål at underholde seeren, lytteren eller læseren gennem en uforpligtende samtale med en eller flere personer.

- Portrætinterview har som formål – via journalistens spørgsmål – at give et billede af, hvem den person, der interviewes, er som personlighed. Ind imellem selve spørgsmålene og svarene krydres artiklen med journalistens iagttagelser af den interviewede og omgivelserne, samt eventuelle tilbageblik i den interviewedes historie, som journalisten har et forhåndskendskab til.

- Enquete og vox-pop. En enquete og voxpop er ganske korte interviews, hvor som regel forskellige kendte mennesker bliver stillet de samme spørgsmål om interessevækkende emner (enqueten), eller hvor almindelige mennesker bliver stillet enslydende spørgsmål om en eller anden sag af større eller mindre betydning (vox-poppen = folkets stemme)." (Jørn Ingemann Knudsen i https://pixidansk.dk/index.php?id=8661; lesedato 13.04.24)

I september 1886 offentliggjorde det franske *Journal illustré* et intervju med kjemikeren Michel-Eugène Chevreul i forbindelse med hans hundreårsdag. Dette er det første kjente foto-intervjuet, der altså teksten er illustrert med en rekke fotografier. Det ble tatt fire fotografier av Chevreul med deler av intervjuet knyttet direkte til hvert av bildene (Anke T. Heesen i https://brill.com/view/book/edcoll/9783846757727/B9783846757727-s008.xml; lesedato 25.03.22).

"The first radio interviews appeared in the United States in the 1920s, to give a voice to ordinary listeners in entertainment programs (Bell and van Leeuwen 1994:

35). In Europe, radio interviews became popular during and after World War II." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 6-7)

Intervjuer publisert i aviser og tidsskrifter inkluderer ofte skildringer av omgivelser og miljø, skarpsindige iakttakelser og beskrivelser av personen som intervjues og hvordan hun/han reagerer på spørsmålene.

"Today, it is hard to imagine any journalistic medium – print, audiovisual, digital, or multimedia – that does not feature interviews. It is a standard tool for individuals – both public figures and private persons – who want to voice an idea, opinion, or experience in the public arena. In many countries, political campaigns and confrontations between rival candidates are conducted to a large extent through a variety of interview forms, ranging from talk shows, street interviews, telephone interviewing, and e-mails to chat sessions. Likewise, sports and showbiz celebrities are haunted by (hordes of) relentless interviewers who cater to the ever-more pressing demands for immediate report, live coverage of events, and firsthand information. As the sociologists Paul Atkinson and David Silverman (1997: 308) have already pointed out, we live in an "interview society" " (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 2).

Masschelein, Meurée m.fl omtaler "the critique of the interview as an instrument of self-fashioning in what has been called the *interview society*. Atkinson and Silverman (1997) coined this term not just to describe the omnipresence of the form in the media and in the social sciences but also to deconstruct the romantic myth underlying the practice, as though interviews, particularly of the personal or in-depth variety, provide an "authentic gaze into the soul of another" (ibid.: 305). In their view, even researchers in the social sciences are remarkably uncritical of the data gathered through this technique and accept them at face value as truths. […] Atkinson and Silverman (1997: 315) link the rise of the interview society to three conditions that are often present in modern Western societies: "First, the emergence of the self as a proper object of narration. Second, the technology of the confessional – the friend not only of the policeman but of the priest, the teacher, and the "psy" professional. Third, mass media technologies give a new twist to the perennial polarities of the private and the public, the routine and the sensational." " (2014 s. 9)

Et intervju kan inneholde åpne spørsmål (disse fører ofte til generelle svar) og lukkete spørsmål (disse krever konkrete svar med f.eks. "ja" eller "nei"), og spissformulerte eller provoserende spørsmål. Noen intervjuere jakter på oppsiktsvekkende, uvanlige, minneverdige eller skandaløse svar. "Det alle journalister ønsker, er å komme bakenfor det ferdigformulerte, og skape en samtale der selv den mest blaserte, utsnakkede, rollebevisste skikkelse tenker høyt og snakker fra levra." (Live Lundh i *Morgenbladet* 10.–16. desember 2021 s. 42)

To vanlige undersjangrer er reportasje- og portrettintervju.

Den franske forfatteren Yves Agnès skiller i en bok om journalistikk mellom disse intervjutypene:

- ekspertintervju: en spesialist forklarer og gjør en sak eller en situasjon lettere forståelig for folk

- vitneintervju: en person som har vært vitne til en hendelse eller deltatt i den, forteller folk sin versjon av det som skjedde

- informasjonsintervju: en aktør i en sosial hendelse avslører eller gir tilleggsinformasjon om saken og sin egen rolle i den, om beslutningsprosesser og lignende

- meningsintervju: personen som intervjues ytrer sine meninger, sine engasjerte kommentarer om en aktuell sak (ofte innen politikk)

- reaksjonsintervju: den som intervjues ytrer kortfattet sin engasjerte reaksjon på en hendelse eller situasjon

- portrettintervju: intervjuobjektet svarer på mer eller mindre personlige spørsmål for at folk skal få et levende bilde av hennes/hans personlighet
(Agnès 2002 s. 265)

"Det muntlige intervjuet, samtaleportrettet med spørsmål og svar krydret med treffende karakteristikker var det [Christian] Krohg som innførte i norsk presse." (*Dagbladet* 14. mars 1987 s. 7) Dialogformen er egnet til å få fram den intervjuede sin personlighet (Arnold og Sinemus 1983 s. 336). "Få fram karakteristiske trekk, finn interessante synspunkter formet i et veldreid språk. Det må til for å gi et levende portrett av en person [dvs. i et portrettintervju], og det er også målet for intervjuet. Trekk ingen konklusjoner – la ordene fra objektet [dvs. den som blir intervjuet] tale for seg." (Sirevaag 1992 s. 265)

Et lanseringsintervju foretas med forfatteren av en ny bok, regissøren for en ny film, produsenten av et nytt leketøy osv. Et produkt lanseres på markedet, og noen som har vært involvert intervjues.

Referanseintervjuet i et bibliotek omfatter bl.a. det å oppnå kontakt med brukeren (en person som vil låne en bok e.l.), få fram hva som skal finnes/undersøkes, bruke en strategi for å finne stoffet og kommunisere funnet til brukeren.

"Today the term *research interview* encompasses different forms, ranging from the interrogative interview used in criminal investigation to the diagnostic interview in medicine and psychotherapy; to long-standing therapeutic dialogue techniques in psychoanalysis; to the structured interviews or surveys in

political, sociological, marketing, and theoretical psychological research; to the open-ended, semistructured, in-depth, or "active" interviews (i.e., those regarded as a process in which both parties are actively creating meaning) in sociology, ethnography, and oral history" (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 8).

"En god intervjuer er kritisk til alt intervjuobjektet sier. Det er krevende, særlig når man intervjuer barn, helter eller sosialklienter. Forholdet mellom intervjuer og intervjuobjekt får uvilkårlig en egen tyngde – og medynk, omsorg, sympati og beundring kan overmanne selv den mest stålsatte reporter. I mange sammenhenger er det også riktig å la slike følelser spille med i dialogen. Men det er ikke riktig å glemme at hovedpersonene er publikum. Det er viktig å presisere at kritisk i denne sammenheng ikke betyr å være uenig, å opponere mot eller å være mistenksom overfor. Å være kritisk er noe annet enn å være kritiserende. En kritisk intervjuer er først og fremst grenseløst opptatt av å komme fram til så sannferdig og vesentlig informasjon som mulig. En kritisk intervjuer søker alltid avklaring og presisering, utdyping og oppklaring. En kritisk intervjuer spør "Hva mener du med det?" og "Hvor har du det fra?" uansett hvor mye medynk, omsorg eller beundring han føler for intervjuobjektet. Under intervjuet spør den kritiske intervjuer seg selv: Hvor mye forstår publikum av det som blir sagt? Hvorfor får jeg vite dette? Hva ligger bak det bildet intervjuobjektet tegner nå?" (Røe 1990 s. 17)

"Poenget ligger ikke i at intervjuobjektets meninger skal settes opp mot intervjuerens. Det er mer snakk om en samtaleteknikk der intervjueren øver et stadig mottrykk mot intervjuobjektets svar for å nå fram til større klarhet, mer sannferdig og vesentlig informasjon. Det er også snakk om å trenge bak fasader. Diskusjonen kan av og til ta preg av en dragkamp om intervjuets retning. Dette bidrar til å øke spenningen og kan i seg selv gi viktig informasjon" (Røe 1990 s. 18).

Noen intervjubøker bevarer et preg av improvisasjon i de språklige formuleringene, andre virker språklig sterkt bearbeidet.

"Intervjuet har gjerne ett hovedspørsmål, "ti tusen kroners spørsmålet". Under forberedelsen kan det være nyttig å bruke tid på å formulere dette spørsmålet […] Hovedspørsmålet må være finslipt og føre så langt som mulig inn mot sakens kjerne. Dette høye presisjonskravet er det vanskelig å leve opp til når man skal improvisere." (Røe 1990 s. 39) "Vi må heller ikke glemme at intervjuet kan få store konsekvenser for intervjuobjektet. Det er ingen spøk å opptre i en improvisert dialog for åpen scene når makt og ære står på spill. Ingen bør la seg forundre over at usikkerheten er til å ta og føle på. Enten forhåndssamtalen er kort eller lang, er det en god investering å bruke den til å skape et minimum av trygghet." (Røe 1990 s. 43) "Under den forberedende samtalen kan det i enkelte tilfeller være hensiktsmessig å sette navn på interessemotsetningene. Det kan bidra til større trygghet. Men brukt i utide kan slik åpenhet velte spillet for intervjueren. Hensynet til intervjuobjektets trygghet må alltid veies mot hensynet til reporterens

handlefrihet. Et kort i ermet kan være det ekstra som skal til for å få fram de vesentlige opplysningene." (Røe 1990 s. 46)

"Følelse av makt eller avmakt kan også være knyttet til kjønn, alder, emosjonell og sosial styrke, taleførhet og en rekke forhold ellers. […] Etter hvert blir man kjent med egne tilbøyeligheter, enten de går i retning av logre eller knurre til overmakten, eller vise omsorg for de avmektige. Og når man kjenner seg selv som intervjuer, er man bedre i stand til å nøytralisere maktdimensjonen. […] Når vi intervjuer helten vår, skal vi være på vakt. [...] Minst like risikabelt er det å intervjue fiender. I stedet for å lytte, går man gjerne til angrep. I stedet for å spørre, begynner man å påstå. Den kritiske, publikumslojale intervjuer viker igjen plassen, denne gang for den arge kriger." (Røe 1990 s. 63)

"Intervjueren må aldri glemme hvorfor intervjuet kom i stand. Han må aldri la seg vippe av pinnen og glemme sine forberedte hovedspørsmål. Et sjarmerende eller mektig intervjuobjekt kan få den stauteste reporter til å synke i kne. Men har vi lojaliteten trygt forankret hos publikum og holder den profesjonelle armlengdes avstand til intervjuobjektet, så greier vi å stå imot." (Røe 1990 s. 71)

"Der intervjueren ønsker seg rikholdige svar, må han ofte spørre og grave forgjeves. Derimot skjer det ikke rent sjelden at intervjuobjektet generøst meddeler seg på andre felter, uoppfordret. Her gjelder det å være på vakt. Intervjuobjektet ønsker naturligvis å dreie oppmerksomheten bort fra brysomme sider av saken til det som er hyggeligere. Partilederen som blir spurt om konflikter i egne rekker, vil gjerne snakke om alt som samler. Bedriftslederen som blir konfrontert med sviktende regnskapstall, griper begjærlig de mer langsiktige perspektivene, vyene. Strid om temavalg dukker ofte opp allerede under den forberedende samtalen. Det gir intervjueren en nyttig pekepinn. Da vet han hvor det gjelder å passe på når intervjuet først kommer i gang. Det kan igjen være grunn til å advare mot å tviholde på en vinkel eller et tema som virket interessant før intervjuobjektet dukket opp. Ikke alle forsøk fra intervjuobjektets side på å skifte tema er utflukter. Den årvåkne intervjuer velger nye mål og dermed andre veivalg når ny innsikt tilsier det. Det er også viktig å huske at flere veier kan føre til samme mål. Lempe og tålmodighet kan føre mye lenger enn hamring på ett og samme ømme punkt." (Røe 1990 s. 67)

"Intervjuobjektet skal kjenne til hvilken sammenheng intervjuet er tenkt brukt i. Hvis intervjuet blir satt inn i en helt annen sammenheng enn den avtalen ble basert på, plikter vi å informere intervjuobjektet om dette. Det kan tenkes situasjoner hvor det av hensyn til allmenne interesser er riktig å ta opp en samtale med skjult kamera og mikrofon – og sende den uten intervjuobjektets samtykke. Da må det dreie seg om forhold av stor betydning som vanskelig lar seg avdekke på annen måte." (Røe 1990 s. 87)

Den amerikanske forfatteren Ursula K. Le Guin har fortalt: "A couple of sessions with [journalisten] Bill Moyers set my permanent standard of The Good Interview. It's the one you wish could go on. It's a *conversation* between people who have thought about what they're talking about, and are thinking about it now in the light of what the other person is saying. This leads each of them to say things that they may be just discovering. They may not agree, may even have quite fundamental disagreements, but such differences, spoken and answered without belligerence, can take the conversation to a high level of intensity and honesty. […] The good interview is like a good badminton rally: you know right away that the two of you can keep that birdie in the air, and all you have to do is watch it fly" (https://tin house.com/wp-content/uploads/2017/11/Ursula-K-Le-Guin-Preview-1.pdf; lesedato 02.06.21).

"In the "recorded last interview" that emerged at the end of the twentieth century, a dying writer leaves a kind of testament (e.g., the British playwright Dennis Potter or the American literary critic Edward Said […]). Again, consider literary interviews (e.g., the *Paris Review* kind or "workroom conversations") that focus on the art of writing, on the genesis of literary works, and on an author's poetics. They approach the essay and lead to a strong competition with literary criticism in certain periods, as was the case with the vogue of literary questionnaires at the beginning of the twentieth century in France (Carbonnel 2004: 50-57)." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 19)

Den franske forfatteren Marcel Proust besvarte i sin ungdom "to forskjellige spørreskjemaer som senere har blitt kjent som "Proust Questionnaire". Tanken var at spørsmålene skulle avdekke noe betydningsfullt om mennesket som besvarte dem, en vanlig "lek" i sosiale sammenhenger." (*Bokvennen* nr. 1 i 2011 s. 7) "The Proust Questionnaire has its origins in a parlor game popularized (though not devised) by Marcel Proust, the French essayist and novelist, who believed that, in answering these questions, an individual reveals his or her true nature. Here is the basic Proust Questionnaire.

1. What is your idea of perfect happiness?
2. What is your greatest fear?
3. What is the trait you most deplore in yourself?
4. What is the trait you most deplore in others?
5. Which living person do you most admire?
6. What is your greatest extravagance?
7. What is your current state of mind?
8. What do you consider the most overrated virtue?
9. On what occasion do you lie?
10. What do you most dislike about your appearance?
11. Which living person do you most despise?
12. What is the quality you most like in a man?
13. What is the quality you most like in a woman?

14. Which words or phrases do you most overuse?
15. What or who is the greatest love of your life?
16. When and where were you happiest?
17. Which talent would you most like to have?
18. If you could change one thing about yourself, what would it be?
19. What do you consider your greatest achievement?
20. If you were to die and come back as a person or a thing, what would it be?
21. Where would you most like to live?
22. What is your most treasured possession?
23. What do you regard as the lowest depth of misery?
24. What is your favorite occupation?
25. What is your most marked characteristic?
26. What do you most value in your friends?
27. Who are your favorite writers?
28. Who is your hero of fiction?
29. Which historical figure do you most identify with?
30. Who are your heroes in real life?
31. What are your favorite names?
32. What is it that you most dislike?
33. What is your greatest regret?
34. How would you like to die?
35. What is your motto?" (http://www.vanityfair.com/magazine/2000/01/proust-questionnaire; lesedato 18.07.16)

I tidsskriftet *Bokvennen* nr. 1 i 2011 (s. 7) svarte Karl Ove Knausgård slik på noen av spørsmålene i Proust Questionnaire:

"Hvilken levende person beundrer du mest?
Hun jeg lever sammen med.

Hva er din største ekstravaganse?
Sigarettene, de koster meg livet.

Hva misliker du mest ved ditt utseende?
Tennene, de er så gule

Hvilket ord eller uttrykk bruker du for ofte?
Ikke sant?

Hvilket talent skulle du ønske at du hadde?
Talent for glede.

Hva er din mest skattede eiendel?
Det må finnes blant det tapte; enten de Braque-bildene som jeg så i Barcelona en gang, grå og grønne, men ikke kjøpte og aldri så igjen, eller en like fantastisk art

deco-lampe som jeg fant på den samme turen, men heller ikke kjøpte – for av ervervede gjenstander kommer alt fra IKEA. Eller jo, det var sant, globusen på skrivebordet, dets kart over alle steder jeg ikke har vært på.

Hva er din favorittbeskjeftigelse?
Å skrive, å spille fotball.

Hvem er din litterære helt?
Ged; ingen karakter har grepet meg sterkere enn det han gjorde da jeg leste *Trollmannen fra Jordsjø* første gang som tolvåring.

Hvem er din helt i det virkelige livet?
Av en eller annen grunn drømte jeg om Erik Mykland i natt; jeg får svare ham.

Hvilken militærhistorisk hendelse beundrer du mest?
Slaget ved Waterloo slik Stendhal beskrev det.

Hvem er din favorittkomponist?
Lasse Myrvold.

Hvem er din favorittmaler?
For øyeblikket Hieronymus Bosch, jeg så nettopp et fantastisk bilde av ham i Brussel.

Hvilken prosaforfatter setter du høyest?
Louis-Ferdinand Céline, for hans enestående evne til å gi faen i alt.

Hvilken poet setter du høyest?
Hölderlin.

Hva angrer du mest på?
At jeg ikke reiste rundt i verden i ti år som jeg tenkte å gjøre da jeg var atten.

Hvordan vil du helst dø?
I søvne, uten videre.

Hva er ditt motto?
Det går over."

"Forfatterintervjuet er en mangfoldig sjanger som spenner fra noen få linjer i tabloid-avisene på lanseringsdagen til den lange og mer vidløftige tidsskrift-samtalen. Internasjonalt er særlig det amerikanske tidsskriftet The Paris Review berømt for sine forfatterintervjuer [...] Fra den formidable George Plimpton i 1953 ble The Paris Reviews første redaktør, var intervjuet en hovedingrediens i bladet,

slik det stadig er. På 2000-tallet ble høydepunktene blant det tresifrede antallet samtaler samlet i fire bokbind." (Kåre Bulie i *Prosa* nr. 5 i 2011 s. 39)

"In 1953, to bolster its first issue, the *Paris Review* included an interview with the esteemed British author E. M. Forster. The issue carried the elements one would have expected – four stories, four poems, and four essays, for the most part reporting on European literature and art – but an interview was an unusual entry. The leading American literary journals of the time, such as *Kenyon Review*, *Hudson Review*, and *Sewanee Review*, did not carry interviews. Since that experiment, the *Paris Review* has run more than 400 interviews, primarily with novelists and poets, and also with dramatists, memoirists, editors, translators, and other literary figures. […] The generic innovation of the *Paris Review* was to take the "visit" and upgrade it to a more serious, professional account of writing, expanding from a short sketch to a full-length piece that could stand on its own as a writer's statement on literature. The *Paris Review*'s interviews typically aimed to cover a writer's view of the field, their writing habits, their influences and opinions of other work, and sometimes more general comments on the culture. At the length of a short story – roughly 15-20 pages in its first decade, expanding to 25-45 pages in subsequent decades – the interview was not a sideline or publicity vehicle, but a substantive reflection. The interview with Forster, for instance, recounts his assessment of his own novels (he thought *Where Angels Fear to Tread* successful but *The Longest Journey* flawed), his views of modernism and critics, and his writing habits (he notes that it was a pleasure rather than a pain for him to write)." (Jeffrey J. Williams i https://muse.jhu.edu/article/759800; lesedato 25.03.22)

"The *Paris Review's* reputation, for instance, is primarily based on its in-depth interviews with authors about the art of writing (Gourevitch 2006, 2007, 2008, 2009). Although sometimes criticized because of the far-reaching editing of the interviews in which the original dialogue almost completely disappears, the *Paris Review* interviews are nowadays taken as a standard for the literary interview, certainly in the English-speaking world" (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 10).

"[D]ue to its careful selection, preparation, and editing procedures, the *Paris Review* rapidly gained a very good reputation in the American literary field: an interview there was regarded as a measure of an author's status. This value may in some cases extend to a more general celebrity status that is typical of Anglo-American media culture" (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 34).

"The interview – certainly in nineteenth-century French literary culture – was felt to be in sharp contrast with the elevated, sacred sphere of literature. As Seillan (2012: 1032) puts it, for example: "The interview contributes to a decline of cultural elitism … because it grants artists and writers unprecedented possibilities for intervention. At the same time, it also robs them of their traditional autonomy and desecrates their voice by dispersing fragments of it in the chaotic polyphony of

journalistic discourse, printed in the newspaper." In other cultures as well, both writers and scholars have voiced concerns about interviews degrading literary authors to celebrities" (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 19).

Fordi "the dynamics of the interview is determined by the interaction between writer and interviewer, status, gender, and level of familiarity must be taken into account. For example, when Simone de Beauvoir (1981) interviewed Sartre at the end of his life, she was his longtime partner. Inversely, when Djuna Barnes (1922) interviewed James Joyce for *Vanity Fair* in 1922, she was doing a journalist's job, but the two became friends afterward." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 36)

"The more literary interviewers develop their own styles and use interviews to express their own opinions, the closer they come to a kind of authorship." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 36)

"John Rodden's *Performing the Literary Interview* (2001) is a collection and discussion of his own literary interviews, with a theoretical preface that offers a genealogy and some notions of the literary interview as an emerging, postmodern genre." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 11) "When authors are interviewed about their books or themselves, much more is going on than a simple conversation. The interview becomes a performance space for authorial orchestration and self-promotion, and interviewers in turn respond to such self-display and theatrics. Featuring absorbing conversations with nine well-known authors, including poets Richard Howard and Gerald Stern, novelist Isabel Allende, and scholar-intellectual Camille Paglia, *Performing the Literary Interview* is the first in-depth look at this type of performance art. Interviews with poets, fiction writers, and intellectuals enable John Rodden to identify a range of rhetorical strategies and their effects and to formulate a typology for appreciating the various roles that interviewers and interviewees assume. Traditionalists foreground their work rather than themselves, raconteurs are storytellers who skillfully spin anecdotes and creatively showcase their personalities, and advertisers more explicitly use the literary interview to promote and sell themselves. This pioneering, persuasive study stakes a claim to a new area of scholarly inquiry in the humanities. The literary interview can no longer be considered only as a voyeuristic window on an author, or a celebrity vehicle, or even an entertaining diversion, but should also be approached as a serious genre meriting scholarly attention and analysis." (https://www.nebraskapress.unl.edu/nebraska-paperback/9780803222366/; lesedato 25.03.22)

"While the interview is an apparent win-win situation, for the writer and the interviewer, frictions can arise: for instance, between the commercial drives of the press and the symbolic status of literature or between the interviewer's desire to provoke surprising revelations or to elicit biographical data and the author's attempts to control the disclosure. As a result, the literary interview requires a continuous negotiation of terms, not just at the outset but throughout. Its main

struggle, however, is the control over the words that are uttered. As the interviewer Lefèvre, who was often criticized for the substantial editing and even manipulation of his texts, put it: "Who owns the interview?" (Héron 2006: 149). […] In many interviews, we see how interviewees try to gain control over the situation by interrupting the interviewer, commenting on questions, and try to adopt the role of interviewer for themselves […] literary authors are familiar with the written word and with long processes of revision, but they may be less fluent in an oral situation. As a result, they often demand to see questions in advance and in some cases even carefully prepare written answers (e.g., see Becker 2006 on Nabokov). Moreover, some writers are natural-born performers, "raconteurs," as Rodden (2001: 10) calls them, or improvisers, but not all are. In the early days of the radio interview, for instance, many writers came prepared, often in writing. André Breton thus not only refused to improvise, he even read a text written for the occasion (Héron 2010c: 12). Likewise with Joyce Carol Oates responding to various questions in her *Paris Review* interview "via correspondence. She felt that only by writing out her replies could she say precisely what she wished to, without possibility of misunderstanding or misquotation" (Johnson 2006: 65)." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 21-22)

"Whether the structuring device is place, time, theme, or anything else, interview formats are binding, some (e.g., the duration of a radio or television program) more so than others. On top of it, additional restrictions can be imposed, for instance, by interviewees who do not want to talk about certain topics or who want to see questions in advance. Sometimes, however, the interviewer and the interviewee can break the terms: the interviewer will then ask forbidden questions, for example, or the interviewee will try to take over or subvert the format. […] Radio and to a lesser extent television interviews usually take place in a studio. The Swiss writer Albert Cohen, however, only agreed to appear in Pivot's literary talk show *Apostrophes* if the interview were filmed at his home in Geneva. There Cohen received Pivot in his dressing gown and, what is more, in the presence of his friend Gérard Valbert, who is himself a professional interviewer: against the protocol of the *Apostrophes* interview, which functions on a one-on-one basis (*Apostrophes*, December 23, 1977). In this case, the poetics of the program was confronted with the aesthetics of the writer, who enforced his own terms." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 27)

"Sometimes, the interview's rewriting can lead to substantial changes in the distribution of roles. In *Blaise Cendrars vous parle* (1952), for instance, some statements originally spoken by Cendrars on the radio are later attributed to the interviewer (Michel Manoll) by turning them into questions (Martens 2007: 249)." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 22)

"In every medium, repetitions will usually be taken out; the length will be adapted to the format; and statements can be deleted, modified, and even added after the fact. Given the procedures of ordering, representation, and interpretation in the editing, there is always the risk that the interviewee's words will be misrepresented,

accidentally or on purpose (Schröder 2001: 58-60). Since the rise of the interview, authors have complained about this danger. Thus, Zola, for instance, the most interviewed author of the nineteenth century: "I declare that anything a journalist can put in my mouth is non-void. … I only acknowledge as my opinion that which I have expressed myself by my own pen" (*Le Figaro*, 12 January […]). Technical developments (audiovisual recording devices) led to a shift from telling to showing, but the possibility to record interviews has not eliminated the problems of accurate representation. Almost a century after Zola, Kundera (2003 [1986]: 132-33) issued a firm statement in one of his volumes of essays that only interviews that bear his copyright should be considered authentic:

"Interview … (1) the interviewer asks questions of interest to him, of no interest to you; (2) of your responses, he uses only those that suit him; (3) he translates them into his own vocabulary, his own manner of thought. In imitation of American journalism, he will not even deign to get your approval for what he has you say. The interview appears. You console yourself: people will quickly forget it! Not at all: people will quote it! Even the most scrupulous academics no longer distinguish between the words a writer has written and signed, and his remarks as reported. (Historical precedent: Gustav Janouch's *Conversations with Kafka*, a hoax that is a bottomless source of quotes for Kafkologists.) In July 1985, I made a firm decision: no more interviews. Except for dialogues co-edited by me, *accompanied by my copyright*, all my reported remarks since then are to be considered forgeries." " (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 30)

Holger Heubner har gitt ut boka *Eckermann-syndromet: Om forfatterintervjuets tilblivelse og utviklingshistorie* (2002; på tysk).

Den amerikanske forfatteren William Faulkner "invented a delirious ancestry in one of his first interviews: "I was born of a negro slave and an alligator, both named Gladys Rock. I had two brothers, one named Dr. Walter E. Traprock and the other Eagle Rock, an airplane" (Meriwether and Millgate 1968: 9)." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 38)

"Parodies and pastiches of the literary interview are commonly found in nineteenth- and early twentieth-century French literature […] An early German example is Karl Kraus's (1912) biting satire on the press, "Interview mit einem sterbenden Kind" ("Interview with a Dying Child"). Hoaxes and mystifications also occur frequently, the most daring example probably being the interviews invented by the Catalan writer Enrique Vila-Matas in a cinema journal (Volle 2010). Sometimes actual interviews inspire fictional ones, as in Louis-Ferdinand Céline's *Entretiens avec le professeur Y* […] In other cases, interviews are either invented and presented as real – [den tyske dramatikeren Heiner] Müller took a nap during his interview by Frank M. Raddatz, who had agreed that he would write the interview himself (see Hoffmann 2011: 313-14) – or flaunted as invented, as by the title of Gide's *Interviews imaginaires* (*Imaginary Interviews*) (see Marty 2000) or *Le interviste*

impossibili (*The Impossible Interviews*) (Pavolini 2006). In this experimental Italian radio show, writers interview long-dead celebrities or historical figures who are played by an actor: Umberto Eco thus interviews Pythagoras. A special kind of the imaginary interview is the "self-interview," or the "self-portrait with two hands," as Amossy (1997) calls it in the case of Romain Gary's *La nuit sera calme* (*The Night Will Be Calm*). Michel Butor's (1988: 5) *Le retour du boomerang* (*The Return of the Boomerang*), a collection of interviews with the French scholar Béatrice Didier, is accompanied by the following note, signed B.D.: "Michel Butor is the only writer but I gladly subscribe to all the statements he puts in my mouth." The often humorous character of these practices arises from their deliberate transgression of the genre's premises. Fictional interviews are not just the response of individual authors to a media practice that invades their literary existence as well as contemporary life. They are also active attempts on the part of literature to (re)appropriate a form that partly eludes it, and they reveal some of the basic tensions that characterize the literary interview: authorship and control, authenticity and accuracy, heteronomy and autonomy." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 38-39)

"For litt over et år siden bestemte David Lynch og hans sønn Austin seg for å dra på en roadtrip gjennom USA for å prate med alminnelige amerikanere om livene deres. Uten en egentlig plan, annet enn at de skulle gjøre korte intervjuer med folk de fant på veien, satte filmteamet ut fra California og sikksakket seg tvers over kontinentet. De hang på parkeringsplasser og barer og snakket med dem som tilfeldigvis kom forbi. "The Interview Project" består av 121 intervjuer, alle på rundt tre minutter. Intervjuene har blitt løpende publisert på Lynch' hjemmeside, og for noen uker siden ble siste "episode" lagt ut og prosjektet avrundet. De små portrettene er velredigerte og vakkert tonsatte, og man blir helt trollbundet av dem. […] den ene etter den andre forteller om hva de angrer på, hva de er mest stolte av, hvordan de traff kona si, eller hvordan de helst vil huskes. Det er høyt og lavt, men mest lavt. Bilturen har gått gjennom bakevjer og støvete sidegater, og de fleste intervjuobjektene er slitne folk med trasige liv. Lynch' livslange interesse for den amerikanske skyggesiden skinner klart gjennom også her. […] Utenfor et apotek i Lisbon, Ohio, møter vi 39 år gamle Glenn som forteller om en oppvekst på en gård langt utafor byen, der mora og faren bodde i ett hus, mens han og hans seks søsken bodde i et annet. Det var ikke innlagt vann så ungene måtte hente vann i bekken. "Tenårene …? Sannheten? Jeg havna skikkelig på kjøret. Var ikke noe annet å gjøre. Dop og alkohol. Ble fengsla tre ganger. Har sona i noen av Ohios verste fengsler." " (*Dagbladet* 18. juli 2010 s. 2)

Den britiske musikeren John Lennon ble i 1969 intervjuet av en 14 år gammel gutt: "a 14-year-old Beatle fanatic named Jerry Levitan snuck into John Lennon's hotel room in Toronto and convinced him to do an interview. 38 years later, Levitan, director Josh Raskin and illustrators James Braithwaite and Alex Kurina have collaborated to create an animated short film using the original interview recording as the soundtrack. A spellbinding vessel for Lennon's boundless wit and timeless

message, I Met the Walrus was nominated for the 2008 Academy Award for Animated Short and won the 2009 Emmy for 'New Approaches' (making it the first film to win an Emmy on behalf of the internet)." (https://www.youtube.com/watch?v=jmR0V6s3NKk; lesedato 25.03.22)

På kinesisk TV har det i mange år gått en dokumentarserie kalt *Intervjuer før henrettelsen*, der fanger som har blitt dømt til døden får gi et siste intervju før de blir henrettet, ofte med anger og tårer (Carolin Lemuth i https://monami.hs-mittweida.de/frontdoor/deliver/index/docId/9713/file/TrueCrime_Lemuth_Carolin_BachelorThesis.pdf; lesedato 08.02.22).

Intervjubok

En bok som består av intervjuer, med én eller flere personer.

Eksempler:

Haruki Murakami: *Underground* (1997) – den japanske forfatteren intervjuer 68 personer berørt av gassangrepene i tunnelbanen i Tokyo i 1995

Sissel-Jo Gazan: *Sig ja!: Hvad præster ved om kærlighed* (2005)

Ignacio Ramonet: *Castro: Mitt liv* (på norsk 2008) – inneholder intervjuer med Fidel Castro der han forteller fra sitt liv

Birgitte Huitfeldt Midttun: *Kvinnereisen: Møter med feminismen tenkere* (2008) – en samling intervjuer med feministiske filosofer/teoretikere

Amy Raphael (red.): *Mike Leigh on Mike Leigh* (2008) – intervjuer med den britiske filmregissøren

Kjetil B. Alstadheim: *Klimaparadokset: Jens Stoltenberg om vår tids største utfordring* (2010)

Tyskeren Horst Bieneks *Verkstedsamtaler med forfattere* (1962) består av samtaler han hadde med forfattere, hver gang over to-tre dager, hjemme hos dem. Spørsmålene hans gjaldt forfatternes arbeidsprosesser og personlige forhold. Forfatterne fikk spørsmålene på forhånd slik at de, hvis det ønsket det, kunne tenke ut svar. Svarene tok Bienek opp på lydbånd, deretter ble de skriftliggjort og korrekturlest av både intervjueren og forfatteren (https://brill.com/view/book/edcoll/9783846757727/B9783846757727-s009.xml; lesedato 25.03.22).

I den engelske forfatteren Nell Dunns *Talking to Women* (1964) "talking is exactly what happens, in a series of in-depth, far-ranging interviews with women, aged

from their early 20s to early 30s. Authors, including Edna O'Brien and Ann Quin, artist Pauline Boty and six more women with voices just as vibrant and valid, occasionally sad and haunting, sometimes even anachronistic and grating, cover an array of subjects from men, marriage, sexuality, children, work and emancipation to death, suicide, abortion and everything in between. [...] Boty says she married after only 10 days, because he was "the first man I met who really liked women… a terribly rare thing in a man". Frances Chadwick, a furniture maker and mother of two daughters, feels that "scrubbing a floor isn't so different from writing a poem"; Quin thinks that she needs a wife. O'Brien says of parenthood and creativity that, half the time, she's about being a mother: "The other half, I want not to know that they're alive." [...] Indeed, there's an encompassing theme of women struggling, albeit hopefully. [...] You do end up wishing that Dunn had drawn from a much larger, broader pool of women of different races, professions and ages (for a later book, she spoke to grandmothers). [...] There's also a jarring propensity for the women, including Dunn, to fret about imminently losing their looks and not being desired any more. [...] the women (questioning, raging, joking, contemplating) often sound so current. Granted, it's a selective, largely bohemian group." (Barbara Ellen i https://www.theguardian.com/books/2018/jun/24/talking-to-women-nell-dunn-review; lesedato 12.05.20)

Den amerikanske forfatteren Philip Roth publiserte i 2001 *Shop Talk: A Writer and His Colleagues and Their Work*, der han intervjuer andre forfattere. "[I]magine the sense of intimacy and respect you get in an interview between Philip Roth and Aharon Appelfeld, or Ivan Klíma, or Isaac Bashevis Singer, or Milan Kundera. Not only that: you get great thumbnail descriptions of his subjects from Roth (Klíma is "a highly intellectually evolved Ringo Starr"), or observations which the more guarded interrogators of The Paris Review would feel obliged to eschew. […] The first three writers he speaks to served time in concentration camps; three others would have done had they been born in the right place or not moved from there, and another was an exile. The matter of writing is not a parlour game, however playful the writers are at times. This is a book about urgency, responsibility and dedication in the face of mortal danger, and Roth asks all the right questions – and he is unafraid to do so at length. The answers are consistently enlightening, whether about morality, influence or technique." (Nicholas Lezard i https://www.the guardian.com/books/2002/sep/14/philiproth; lesedato 03.01.20)

"Ingen norske journalister har fått utgitt en større andel av arbeidet sitt i bokform enn portrettintervjuspesialisten Niels Christian Geelmuyden – enkelte intervjuer til og med flere ganger. Ved siden av flere "generelle" portrettintervjusamlinger har han nemlig utgitt en serie tematiske titler: *Rikes tilstand* (om 21 norske rikfolk), *Uten tittel* (om 15 norske kunstnere) og – de er selvsagt representert – *Ordskjelv* (om 32 norske forfattere). [...] Ingen norsk intervjuhistorie med permer er komplett uten Dagbladets soignerte stjernereporter Arne Hestenes, som i likhet med Geelmuyden utga mange av tekstene sine i bokform, også han til dels to ganger, selv om han nok foretrakk å konversere billedkunstnerne og skuespillerne fremfor

forfatterne. Hans samtidige kollega i Aftenposten, den språklig ekstravagante Rie Bistrup, var i 1970-årene så kjent at hun kunne samle intervjuene sine og få Gyldendal til å gi dem ut bare med fornavnet Rie på forsiden. 40 år etter at den kom ut, fortoner *Kurven full* seg temmelig aparte, men det fargesprakende intervjuet med den aristokratiske Cappelen-"kardinalen" Henrik Groth, som var et betydelig navn både som forlegger og essayist, er den dag i dag en fest av forrykende one-linere. [...] Vetle Lid Larssen, ga med *Mannfolk* (1989) ut den i mine øyne skarpeste norske portrettintervjusamlingen i nyere tid. Blant mange klassikere – fra Kjell Bækkelund til Bjøro Håland – inneholder boken den unge forfatterens kontroversielle nidintervju med Knut Faldbakken." (Kåre Bulie i *Prosa* nr. 5 i 2011 s. 40)

"*Seidelman & Company* was founded 2015 under the name *Éditions Moustache* by Marco Siedelmann […] After working as a film programmer and reviewer, he became obsessed with the interview format and has recorded more than 500 conversations so far with people from the film industry, the entertainment world, and the art scene. […] The goal was – and is – to create an ongoing series of career-spanning interview books which shed light on both the complete body of work and the person behind the work. We want our long-spanning interview sessions to be personal and anecdotal, but also technical and even – hey, why not? – analytical and philosophical. We want to share entertaining stories but we want to deliver more than the usual "fanboy/fangirl" chats, or – even worse – the superficial "interview" for marketing purposes. That's why we stay a long time with our chosen projects and interviewees, and we're proud of the fact that we can call many of them our friends. […] We want to accept the mystery and let the reader decide what to believe or not believe. All in all we think the world needs more interview books like *Hitchcock* by Truffaut or *Wilder* by Crowe – yes, there have been quite a number of those over the years, but even among highly appreciated studio directors, cult-favorite genre directors or iconic independent filmmakers, there are still too many voices unheard, too many stories untold, and too little ambitious work published and available – let alone all the people who worked behind the camera such as editors, producers, cinematographers, composers. We have a soft spot for the "black sheep" and – for lack of a better word – "entertaining" filmmakers out there who spent their careers partly or exclusively on "commercial" films. Every journey through decades of film, entertainment and performing arts is a unique one, so our interview books are highly individual takes." (https://www.seidelmanandcompany.com/why-we-fight; lesedato 25.03.22)

"In the long series at the University Press of Mississippi, *Literary Conversations*, the interviewed writer's name appears in the title, but we encounter the edited collections with the different interviewers as authors of the respective chapters. In other collections, such as *Silent Interviews* (1994), a collection of interviews with the science fiction author Samuel R. Delaney, Delaney appears as the author of the book, and the chapter titles refer either to the journal in which the interview appeared or to the interviewer." (Masschelein, Meurée m.fl. 2014 s. 23)

Samtalebok

En bok som består av dialog mellom to eller flere personer. Boka kan ligne en intervjubok, men personene stiller gjerne spørsmål til hverandre. Refleksjon og fortelling er sentralt. Det kan virke tilfeldig om en utgivelse av forlaget kalles en intervju- eller samtalebok.

Den britiske komikeren John Cleese ga ut to samtalebøker sammen med terapeuten Robin Skynner: *Families and How to Survive Them* (1975) og *Life and How to Survive It* (1993). Bøkene er utformet som samtaler mellom Cleese og Skynner.

Den tyske forfatteren Siegfried Lenz ga i 1982 ut samtaleboka *Om fantasi*, som var basert på TV-programmer der Lenz samtalte med forfatterkolleger, blant andre Heinrich Böll og Günter Grass. Det dreide seg om hvilken rolle fantasien spiller, men også om samfunnsproblemer og politikk.

Odvar Nordli og Kåre Willoch ga ut *Alvorlig talt: Samtaler om politikk* (2008). I boka opplyses det at samtalene mellom dem foregikk på Tingvold Café på Stange og ble skrevet ned av en redaktør i *Drammens Tidende*. Teksten er organisert ved at Nordli eller Willochs ord gjengis direkte etter navnet og et kolon, omtrent som i en skuespilltekst i bokformat. På baksideomslaget hevdes at leseren blir en slags med-samtalepartner: "Å sette seg i godstolen med *Alvorlig talt* gir deg den gode følelsen av å være i et klokt, varmt og engasjert selskap."

I 2009 ga Thorvald og Jens Stoltenberg ut boka *Samtaler*. Jens Stoltenberg var da boka ble gitt ut Norges statsminister i innspurten av en valgkamp (Stortingsvalget 2009). De to samtaler i boka både om politikk og om "livet", om hva har de lært av hverandre, hva som har formet dem osv. Replikkene deres er transkribert. Anne Grosvold var ordstyrer og forlagsmann Harald Engelstad en tett samarbeidspartner. "Forlaget tok initiativet, herrene Stoltenberg bestemte selv tema for samtalene, og alt skjedde med forlagets sjefsredaktør og en av statsministerens rådgivere som bisittere. Grosvold skulle først være usynlig tilrettelegger, men endte opp som en "vegg å spille mot", som hun selv skriver. […] Men ingen skal si at de ikke kjenner den jevne manns og kvinnes hverdag. På side 97 påpeker Jens at "frokosten er ofte et litt hektisk tidspunkt i tilværelsen for småbarnsfamilier" ", avsluttes en anmeldelse ironisk (*Morgenbladet* 28. august–3. september 2009 s. 33).

Torbjørn Røe Isaksen og Kåre Willochs *Alt med måte: Politiske samtaler* (2018) ble utgitt på Høyre-politikeren og den tidligere statsministeren Willochs "nittiårsdag oktober 2018 […] om tidens store spørsmål – blant annet populisme, miljøvern, ulikheter og en internasjonal utvikling der tyngdepunktene forflytter seg og stabilitet avløses av usikkerhet. Kåre Willoch er norsk politikks ubestridte Grand old man – Willoch har bekledt praktisk talt alle vesentlige politiske verv i

etterkrigstiden, og har som få andre satt sitt stempel på norsk historie. Torbjørn Røe Isaksen er et stigende stjerneskudd på den politiske himmel: Isaksen er aktiv høyrepolitiker og for tiden næringsminister. Etter mer enn sytti års politisk virke møter Willoch fremdeles samtidens – og fremtidens – spørsmål med nysgjerrighet, friskhet, og den velkjente retoriske treffsikkerhet som har gjort ham til en av våre mest respekterte og populære politikere gjennom tidene. Leserne inviteres inn i en samtale mellom to av politikkens skarpeste analytikere der dagens utfordringer møter gårsdagens erfaringer – for å stå bedre rustet til morgendagens oppgaver. I en nyhetshverdag som ofte preges av kortsiktige og tilfeldige detaljspørsmål, byr den reflekterte, lange samtalen om de overordnede spørsmål på perspektiver som både er befriende, opplysende og – ikke minst takket være Willochs skarpe replikker – underholdende." (https://www.cappelendamm.no/_alt-med-mate-torbjorn-roe-isaksen-kare-willoch-9788202596378; lesedato 10.12.21)

Den norske journalisten og forfatteren Otto Ulseth sa i 2010 om samtalebøker: "En av fordelene med denne sjangeren er at man kan få fram viktige bøker uten at det tar altfor lang tid for hovedpersonene, som gjerne er veldig travle mennesker." (*Dagbladet* 25. september 2010 s. 67)

Andre eksempler:

Heinrich Böll og Lew Kopelew: *Hvorfor skjøt vi på hverandre?* (1984) – en tysker og en russer samtaler (med noen spørsmål fra en intervjuer) om nazistenes krigføring i Sovjetunionen, der de begge deltok på hver sin side

Svein Gjerdåker og Svein Skarheim (red.): *Samtaler på universitetet: 19 faglige møter mellom lærer og student* (1991)

Jan Harald Landro: *Jeg er ikke ironisk: Samtaler med Dag Solstad* (2001)

Nancy Fraser og Axel Honneth: *Redistribution or Recognition?: A Political-Philosophical Exchange* (2003)

Trine-Line B. Biong og Kari Bu (red.): *Speilbilder av en større virkelighet: 17 samtaler om liv og død – og litt imellom* (2005) – med blant andre Tor Åge Bringsværd, Arne Næss og Johan Galtung

Martin Krasnik: *Ritt & Søren: Samtaler om krig og kærlighed* (2009) – med den danske politikeren Ritt Bjerregaard og hennes mann, historikeren Søren Mørch

Andreas Ekström: *Jag kräver att ni läser vaket och långsamt: Samtal med författare* (2009)

Herman Willis: *Tilværelsens utlendinger* (2010) – samtaler med Dag Solstad og Kjartan Fløgstad

Bernard-Henri Lévy og Michel Houellenbecq: *Public Enemies: Duelling Writers take on each other and the World* (2010)

Umberto Eco og Jean-Claude Carrière: *This is not the end of the book* (2011) – "two great men discuss our digital future"

Olaug Nilssen: *Kjøkenbenkrealisme: Ærlege historier om tidsklemma* (2012) – samtaler med foreldre

Alf van der Hagen: *Sonja: Samtaler med Dronningen* (2021)

Brit Aksnes' *Mannemenneske: Menn om livet, sex og forhold* (2018) inkluderer samtaler/intervjuer med "blant annet en taxisjåfør, en lege, en kristen liberaler, en barsjef, en skoleelev og en aldrende akademiker. […] I forordet forklarer Aksnes sin egen tilbaketrekning med at hun ikke ønsket noen sterk overstyring. Men litt vennlig motstand vis-à-vis den man snakker med trenger vel ikke bety at en nødvendigvis inntar en nedlatende eller bedrevitende holdning? På den måten kunne en fått et innblikk i samtalens dynamikk og de like talende bruddene i et menneskes selvfortelling. For målet må vel være å overliste hverdagsvisdommen – at mennene som er intervjuet, skal si noe overraskende, og helst også overraske seg selv? Først da kan en snakke om dybdeintervjuer. Det kan virke som om Aksnes forveksler den påkrevde empatien i intervjusituasjonen med en nesten unaturlig høflighet, og denne litt unnvikende tilnærmingen bidrar til at samtaleboken ikke helt makter å vise frem det mannsmangfoldet den i forordet har ambisjoner om å presentere oss for." (Elisabeth Frøysland Pedersen i *Morgenbladet* 30. november–6. desember 2018 s. 46)

Lotte Konow Lunds *Om kunst: 25 kunstnersamtaler* (2021) inneholder "25 høyst ulike kunstnersamtaler […] [i boka] ser man hvordan kunsten involverer *alt sammen*: identitet, migrasjon, generasjonskonflikter, regional politikk, privat psykologi, metafysiske fenomener" (*Morgenbladet* 19.–25. mars 2021 s. 48).

Litteraturliste (for hele leksikonet): https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/litteraturliste.pdf

Alle artiklene i leksikonet er tilgjengelig på https://www.litteraturogmedieleksikon.no